

ԴԻԻԱՆ ՍՈՒՐԲ ՅԱԿՈԲԱՅ

Ի

Վ. Պոլսոյ պատրիարք Սարգիս Թեփրսպոլի առ Նիկիազար կաթողիկոս յերուսաղեմ (*):

Շնորհազարդ և պատուական հայրապետի և հոգևոր հօրդ իմոյ Տեառնա Տէր Նիկիազար հայրապետի և սրբազան կաթողիկոսի ամենայն հայոց Տանն Կիլիկոյ, նըստատ որդեկէ քումմէ Սարգիս վարդապետէ և պալտրիարքէ Կոստանդնուպոլսի՝ հասցէ սէր սրտի անկեղտ և աննախանձաբար և ողջոյն լի փարմամբ և համբոյր աստուածաշօշափ ձեռացդ, նաև որք ընդ քեզ են և կան ի սպասու քումմ քումմ թեանն, ամենայնի մեծաւ ողջունիւ և յամերամ ժամանակօք կալ մնալ յաւէտ խնդութեամբ:

Եւ ընդ սմին հարցումն լիցի վեհիդ մերոյ՝ թէ ո՞րպէս կամ թէ զի՞նչ վշտի, նեղութեան և աշխատանաց կեան ի բերմանց ժամանակիս, զոր յուսամք ի բարեբարէն և ի խաղաղարար Սրբոյ Հոգւոյն զի բարութեամբ և խաղաղութեամբ լցուցէ զքեզ ընդ ազգիս Հայոց, մանաւանդ ընդ հոմանիսն քո, և բարձցէ զխոռովութիւնն և զհակառակութիւնն ի միջոյ երկուց սուրբ աթոռոցն. և Բրիտանոս Աստուածն ամենայնի զիս ընդ վեհդ իմ՝ իբր հայր ընդ որդւոյ անքակտելի սիրով միացուցէ, զի կացեալ մնացուք լի սիրով ի յամօթ և ի նախատինս թշնամեացն մերոց:

Եւ դարձեալ վասն գալստեանն քում ի վաղուց ժամանակէ կու սպասէի, և ալ ինկալութիւնս իմ յամենայն ժամու զիտէի ալն իմ ի սեմս բնակութեանն իմոյ. բայց այժմ լիապէս լցեալ եմ ուրախութեամբս հանդերձ հոգւով և մարմնով: Արդ զալդ քո բարեաւ լիցի և ճանապարհն քո օրհնեալ եղիցի: Դարձեալ ծանիցէ վեհդ իմ, զի այսքան վերոյգրեալքս մի՛ ալլայլութեամբ իմացիս և մի՛ խեթիւ և մախանօք կեղծաւորութեամբ, ալլ ճշմարտապէս իմացիս, զի հոգի, սիրտ և լեզուս

մի է, որ զիտակ իսկ ես բնութեանս: Արդ՝ հրամայեալ եկեսջիր ի տեղս ի ժամադրեալ տունն, յորում զիտակ իսկ են եկեալ բարեկամքդ մեր, և կացցես ի տեղին, և ինձ ազդ արարեալ զի դայցեմ առ ռոս Տեառն վեհիս, և տեսցես՝ թէ յետեալ որդեկէզ զի՞նչ բարութեան հասանելոց իցեմ, և կամ թէ ո՞րպիսի բարութեամբ կու լցուցանեմ բարեկամս իմն և քոյնն, զի ուրախացեալ բերկրեցի սրտիւ, հոգւով եւ մարմնով: Դարձեալ զի՞նչ որ անկն է ինձ յառաջ տանելն, չարչարիմ հոգւով եւ մարմնովս եւ զի՞նչ որ քումմ մեծութեանն կու վայելէ՝ զայն դու զիտես և քո զայրէթն: Անպէս հաւատա՛, հայր սուրբ, զի ես ի քեզ թէսլիմ եմ յանձամբս, և եթէ հրամանքդ ես ըստ մտաց և ըստ խորհրդին իմոյ լիցիս, [ո՞] ոք կարէ յաղթահարել զմեզ ողորմութեամբն Աստուծոյ: Այլ սրտապնդեալ եւ զօտի ի վերայ զօտւոյ ածեալ եկեսջիր ի տեղս: Ողջունեալդ ի Հոգւոյն Սրբոյ ողջ լի՛ր ի Տէր:

Դրեցաւ ի թվին հազար հարիւր ԺԴին (= 1665) ի Յունիսի հինգն:

ԻԱ

Յակոբ կաթողիկոս Զուլպայեցի Ամսպիայեմ առ Նիկիազար կրդ. Երուսաղեմ (*):

Յիսուսի Բրիտանոսի ծառայ Յակոբ կաթողիկոս ամենայն հայոց, յորմէ հասցէ զիր սիրոյ, ողջունի և մեղադրանաց առ հոգևոր որդւոյ իմոյ Նիկիազարու անուանեալ կաթողիկոսի: Ընդ որս և յուշ լիցի քեզ, զի դու որ արհամարհէիր զամենեանս, երբեմն զմեզ և երբեմն զմերայինս և երբեմն ես յաւէտ զանուգղազնաց վարս ալլ սեազլուաց՝ ինքնահաւան, ինքնահաճ, արձակալութիւն չըջողաց եպիսկոպոս քումահէիր, սաստող և յանդիմանող լինէիր. և նարդեանս ո՞ւր զնաց այն իրաւունքն: Արդ նի՛ստ քոյոյ սրտիդ դատաւոր դու քեզն. եթէ քոյդ արարմունք վասն իմ

(*) Ընդօրինակութեան մէջ նամակիս վերնագիրն է՝ Սարգիս վարդապետի զիրն է»:

(*) Ընդօրինակութեան մէջ նամակիս վերնագիրն է՝ «Յակոբ կաթողիկոսի զիրն է Ամասիոյ զրեալ առ վեհն ընդ Սարգիս վարդապետին»:

անկարգութեանս և անարժանութեանս էր, ո՞վ էր քեզ զիմակաց, թո՞ղ երեւելի վարդապետք և եպիսկոպոսք առ քեզ հաւաքէիր, կամ երեւելի քաղաքաց զօլվածութեանս, այնուհետեւ եթէ դու լինէիր լինելոց և կամ զայլս՝ առանց ազմիլի և խռովութեանց լինէիր։ Իսկ թէ յաղագս կիրիկոյ մասինն էր, որք յառաջ եկեալ են և այժմս են, ո՞վ էր լաւագոյն քան զքեզ, որ մեք հակառակ և զմկամակ լինէաք յայդմ քեզ ևս։ Թէ յաղագս հոռոմ ազգին է, որպէս սիրելի որդին Սարգիս վարդապետն պատմեաց մեզ երգմամբ՝ թէ յաղագս այնր է, արժան էր ազգ առնել մեզ։ Բայց դու ոչ թէ երեւելի քաղաքաց, և կամ երեւելի ազգիս զօլվածութեանցն, աննշան արանց և միտքը զաստպոցն ևս ես զրեալ՝ թէ մի՛ ընդունիք զնոսա, օրհնութիւն և անէծք նոցա իբրեւ առասպելս համարեալիք, և կամ թէ ոք ընդ զիմանայ հրամանի իմոյ, թագաւորական բուռն իշխանութեամբս, որ եթէ ամա յառաջ հոգացեալ եմ, թագաւորական կնքաւ չտրաչար կտտանօք տանջեմ և վատնեմ զինչս չլսողաց իմոց՝ ես զըրեալ և թէ քանի՛ կերպիւ արհամարհանք առ յիս ևս զրեալ, որ եմ արժանս։ Դու տո՛ւր իրաւունս առաջի Աստուծոյ քոյոյ մտացդ. մեք և մերայինքս զի՛նչ կարծէաք առ այս, ոչ այլ ինչ՝ եթէ ոչ կործանուիմ սուրբ Աթոռոյն մերոյ Լուսաւորչին։ Իսկ եթէ իրաւ և ճշմարտան այս էր, որ Սարգիս վարդապետն կարգաւ մի ըստ միտջէ կարգաւ պատմեաց մեզ քո սրտիդ խորհուրդն, ոչ աւանիկ այսքան վրդովմանս և խռովութեանս, և հաղար վայ մեզ այսքան պարզամիտ ժողովրդեանս, զուր պատճառ քո մատ մի թուղթ չողարկելդ եղև. զի՛նչ վնաս լինէր մատ մի թղթով մեզ ծանուցանելի՛ր՝ թէ մի՛ լիցի մեզ վրդովմունս յաղագս իմոյ աստիճանի, զի ուխտադրութիւնս առաջի Աստուծոյ հաստատ ունիմ. մատ մի չզրեցիր որ մեք այլ միամիտ լինէաք. հարիւրով և հազարով զրեցիր, որ այսքան վրդովմունս և զայթակղութիւնս ծնաւ, որ ոչ վայել էր զիտութեանդ. սոսկալի դատաստանին տայ պատասխանին պատճառ լինողն, ո՞վ ոք իցէ։ Դարձեալ յաղագս Արզնցի Յոհան վարդապետին կողմանէ՝ մինչ ցայժմ ոչ զինքն եմ տեսեալ, ոչ քո առաքեալ թուղթն, որ ընդ Սարգիս վարդապետն ասացեալ ևս. իմոյս թղթիս ո՛ւր է պատասխանին, զինչ որ սիրելի Սարգիս վարդապետն յաղագս մեր կողմանէ առ քեզ ասացեալ, նոյնպէս քո կողմանէ առ մեզ. որպէս քո վնասակար հուրն է շիջուցեալ, նոյն կերպիւ մերս բարկութեանն շիջոյց։ Իսկ որովհետեւ դու քո արարմանցդ ևս միջաման և ունիս ճշմարիտ հնազանդութիւն առ սուրբ Աթոռն Լուսաւորչին և անխորհրդաւ սէր առ մեզ, նոյնպէս և մեք. միայն չարն սատանայ, որ հակառակութեան կու խնդայ, իսկ Քրիստոսի աշակերտքն սիրոյ ևս հաշտութեան պարտին խնդալ։ Տէր առաջնորդեցէ. յերբ զմիմեանս տեսանեմք, յայնժամ լինի կատարեալ խնդութիւն։

Դրեցաւ ի քաղաքս Ամասիայ։

Հրատարակեց՝ Մ. Ե. Ն.

Ս. ՅԱՎՈՐԻ ՆԵՐՍԷՆ

ԱՄՍՕՐԵԱՅ ԼՈՒՐԵՐ

Անցնող Մարտ ամսուան ընթացքին, Ս. Աթոռոյս Տօնո՛ւն ժողովը տառնեւերկու անգամներ ի նիստ գումարուեցաւ իբրեւ վարչական Մարմին իսկ իբրեւ Կոնսական Գեր. Ասեան՝ մէկ անգամ. նոյնպէս Ուսումնական Խորհուրդը՝ մէկ անգամ, իւրաքանչիւրը զբաղելով իր իրաւասութեան մէջ եղած խնդիրներով։

● Բչ. 26 փետր.— Երեւոյի կատարուեցաւ մեծահանգէս նախատեսակ Տեսուչներգառաջի Յետ ժամերգութեան, քաղաքացի և վանքաբնակ Հայեր Տէրընտասեան հրաւուցութիւններ կատարեցին. իսկ Ս. Թարգմանչաց վարժարանի կարմրազգեստ մանկունք Ս. Յակոբայ բակը շարի շար կը լեցնէին մամուկէն ի ձեռն, անցք տալով Ս. Պատրիարք Հօր և Միաբանութեան։

● Գչ. 27 փետր.— Տեսուչներգառաջի տոնին առթիւ հանդիսիւ պատարագեց Տ. Սմբատ Սրբազան, և քարոզելով Վոյս ի յայտնութիւն հեթանոսաց ևս միտք ժողովրդեան քուժ խորանի՝ բնաբանին վրայ, բացարեց աւետարանի կրօնքին բարոյական և քաղաքակրթական մեծ օգուտը՝ մարդկութեան համար ընդհանրապէս, և պատմական այն պատգը, զոր անտարակոյս բերաւ անիկա իր ազգակիցներուն, եթէ այս վերջինները սակայն կարենային աննախապաշար ոգւով ըմբռնել զայն։